



Inv. nr. NF 45

BISKOPBOLLE AF FAJANCE
STORE KONGENSGADE, CA. 1740

H: 31,5 CM

På fajancefabrikken i Store Kongensgade blev der fremstillet bordservicer såvel som forskellige andre typer af brugsgenstande såsom vaser, skrivetøj, lampetter foruden vægfliser etc. Til fabrikkens finere og mere eksklusive produkter hørte de såkaldte biskopboller, som var en for tiden fremtrædende nyskabelse, der kom til at styrke fabrikkens status på et både nordisk og internationalt plan. Og den dag i dag fremhæves biskopbollernes – qua deres form og dekoration – som det bedste, man producerede på Store Kongensgadefabrikken.¹

Biskopbollens form er afledt af mitraen; den hovedbeklædning, som paven, biskopper og visse abbeder bærer under højtidelige messer og andre katolske gudstjenester. Den er skabt til have en funktion som en punchebolle, hvilket navnet faktisk også referer til. En af tidens populære drikke hed nemlig ”en biskop”. Det var en lettere punch af rødvin, sukker og pomerans, der efter sigende kunne serveres såvel kold som varm.²

Adskillige biskopboller er i dag bevaret, og kun i deres proportioner ses variation: De to symmetrisk opretstående gavle er hos nogle lave, imens de hos andre er mere opadstræbende. Hvad dog altid varierer er dekorationen, hvilket betyder, at de fleste biskopboller kan betegnes som unika.

Biskopbollen i Davids Samling er skabt under fabriksmester Johan Ernst Pfaus ledelse. Typisk for hans design er bånd med en juvelbortsdekoration imellem dobbelte linjer, hvorimellem der ses sten og perler. Derudover består biskopbollens dekoration af to store dekorative kartoucher, som omslutter et landskab, hvori mennesker færdes. På det udadskrående underparti ses en dekoration med udsparede akantus, og indvendig er biskopbollen dekoreret med vinløv, drueklaser samt en frugtkurv. Endelig er den forsynet med to fligede hanke.³

¹ Lars Dybdahl (red.): *Dansk designhistorie (1)*, København 2023, s. 52-53.

² Kai Uldall: *Gammel Dansk Fayence. Fra fabriker i kongeriget og hertugdømmerne*, København 1961, s. 20.

³ C.L. David: "Fajancefabriken i Store Kongensgade" i *C.L. Davids Samling, Tredje del*, København 1958, s. 18.

Publiceret i:

C.L. David: "Fajancefabriken i Store Kongensgade" i *C.L. Davids Samling, Tredje del*, København 1958, s. 16-18, 35;

C.L. David: *C.L. Davids Samling*, København 1960, s. 47-49 (omtalt); *Dansk kunst og kunsthåndværk*, Davids Samling, København 1972, s. 36, tav. 24;

Ole Hæstrup: *Europæisk keramik: Håndbog for antikvitetsamlere*, København 1981, s. 61;

Verner Jul Andersen: *Dansk kunst og kunsthåndværk*, Davids Samling, København 1983, kat. 111, s. 45-46. (Titel: Biskopbolle);

Lars Dybdahl (red.): *Dansk designhistorie*, 1, København 2023, s. 52-53;